

 ΑΡΝΟΣ βιβλία με στόχο!

Έκθεση-Έκφραση

Τετράδιο Σπουδής

α τεύχος

Προετοιμασία για Πανελλήνιες - Πανεπιστήμιο

α' Λυκείου

ΓΙΑΝΝΗΣ ΨΥΧΑΡΗΣ
1854-1929

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

★ **100%** ★
ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο για Διδασκαλία & Μελέτη

Τετράδιο Σπουδής - Γιατί;

Το Τετράδιο Σπουδής ΑΡΝΟΣ είναι βασισμένο στη Μέθοδο ΑΡΝΟΣ, ένα σύστημα μάθησης με Στόχους – Υλοποίηση – Πιστοποίηση.

Βοηθάει το μαθητή να οικοδομήσει τη σκέψη του βήμα-βήμα, απλά και κατανοητά. Είναι Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο βάσει του οποίου γίνεται η διδασκαλία στο online μάθημα με «φυσικό» τρόπο. Ο δάσκαλος γράφει και υπογραμμίζει παράλληλα με το μαθητή.

Το Τετράδιο Σπουδής αποτελείται από:

- ★ Οπτικοποιημένη Θεωρία με ροή & συνέχεια
- ★ Ασκήσεις για Διδασκαλία και Εξάσκηση
- ★ Συνδυαστικές και Επαναληπτικές Ασκήσεις
- ★ Θέματα Προσομοίωσης Εξετάσεων

Πιστοποίηση Γνώσεων

Σε προγραμματισμένες ημερομηνίες διεξάγονται online ή/και δια ζώσης **Επαναληπτικά Τεστ Αξιολόγησης** στα οποία ο μαθητής πιστοποιεί και επαληθεύει τις γνώσεις του.

Για τους Γονείς

Πώς ο γονέας μπορεί να έχει εικόνα και εποπτεία στην πρόοδο του παιδιού του;

Το Τετράδιο Σπουδής είναι σχεδιασμένο με τέτοιον τρόπο για τη βήμα – βήμα εξάσκηση του μαθητή, μεταβαίνοντας με ασφάλεια από τα πιο απλά στα πιο σύνθετα. Επίσης, είναι ένας φυσικός τρόπος ο Γονέας να ελέγχει την πρόοδο του παιδιού του.

Πώς γίνεται η εποπτεία από το γονέα;

Σε κάθε μάθημα ελέγχει την ορθότητα των λύσεων, την κατανόηση και τη συμμετοχή του παιδιού στα μαθήματα.

Διδασκαλία στον ΑΡΝΟ σημαίνει:

- ★ Απεριόριστη μελέτη με video lessons
- ★ Αυτομάθηση στο App Arnos Learn
- ★ Coaching εξατομικευμένο
- ★ Μοτίβα Μάθησης και Εξάσκησης
- ★ Κάθε Απορία για εμάς είναι Πρόκληση!

★ Μέθοδος ΑΡΝΟΣ

Η **Μέθοδος ΑΡΝΟΣ** οδηγεί κάθε μαθητή, ανεξαρτήτως γνώσεων ή επιπέδου, να μελετά από το επίπεδο όπου αισθάνεται άνετα, ώστε να διαμορφώσει γερές βάσεις για μάθηση.

Live Διδασκαλία Το online μάθημα γίνεται με φυσικό τρόπο, γιατί συνδυάζει την Τεχνολογία, το Πνεύμα, την Οργάνωση και την Εμπειρία.

Τετράδιο Σπουδής Είναι ο οδηγός για τη διδασκαλία του μαθήματος, την εξάσκηση του μαθητή και την πραγματοποίηση της online διδασκαλίας με Λόγο, Εικόνα και Παρατήρηση.

Καθηγητής Είναι ο σκηνοθέτης της διδακτικής πράξης, ο οποίος δρα σε ένα οργανωμένο εκπαιδευτικό οικοσύστημα με Στόχους, Μαθησιακό Πλάνο και Ευθύνη.

«Μέθοδος ΑΡΝΟΣ... το καταστάλαγμα μιας πορείας 35 ετών με εκπαιδευτικές και εκδοτικές επιτυχίες, με ταξίδια πολιτισμού, συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις και αποτυχίες... μα, κυρίως, η παρακαταθήκη του ζευγολάτη πατέρα - Αρνού.»

Γιάννης Π. Κρόκος

Τετράδιο Σπουδής

Τεύχος Α΄

Έκθεση-Έκφραση Α΄ Λυκείου

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο
για Διδασκαλία και Μελέτη

- Οδηγός για τη Διδασκαλία του Καθηγητή
- Οδηγός για τη Μελέτη του Μαθητή
- Διδασκαλία Online με φυσικό τρόπο
- Τόπος Εποπτείας Προόδου από το Γονέα
- Διδασκαλία με Πιστοποιημένους Καθηγητές ΑΡΝΟΣ

ΑΘΗΝΑ 2021

Έκθεση-Έκφραση Α΄ Λυκείου – Τετράδιο Σπουδής 1^ο τεύχος

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η ολική, μερική ή περιληπτική αναπαραγωγή και μετάδοση έστω και μιας σελίδας του παρόντος βιβλίου κατά παράφραση ή διασκευή με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό κ.λπ. – Ν. 2121/93, άρθρο 51).

Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τις δημόσιες υπηρεσίες, βιβλιοθήκες, οργανισμούς κ.λπ. (άρθρο 18). Οι παραβάτες διώκονται (άρθρο 13) και τους επιβάλλονται κατάσχεση, αστικές και ποινικές κυρώσεις σύμφωνα με το νόμο (άρθρο 64-66).

Συντακτική Ομάδα Κέντρου ΑΡΝΟΣ

Διευθυντής σειράς:

Ιωάννης Π. Κρόκος

Συνεργάστηκαν:

Αναστασία Τετεπουλίδου

Αγγελική Χαιρέτη

ΑΡΝΟΣ ONLINE EDUCATION

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	2
∞ Ασκήσεις στη θεωρία της έκθεσης ∞.....	4
Η παράγραφος.....	4
Συνοχή – Συνεκτικότητα.....	9
Επιχείρημα – Συλλογισμοί.....	12
Λειτουργίες της γλώσσας.....	16
Προφορικός & γραπτός λόγος.....	19
Ενεργητική & Παθητική σύνταξη.....	20
Ρηματικά πρόσωπα.....	23
Σημεία στίξης.....	25
∞ Θεματικές Ενότητες ∞.....	27
Γλώσσα, γλωσσική ποικιλία, δημιουργικότητα της γλώσσας.....	27
Γλωσσομάθεια.....	39
Αναλφαβητισμός.....	53
Διάλογος.....	66
Εφηβεία.....	73
∞ Γλωσσικές ασκήσεις ∞.....	92
Βιβλιογραφία.....	98

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Πρόλογος

Το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας στην Α' Λυκείου διδάσκεται επί δύο ώρες την εβδομάδα. Η ιδιαιτερότητα του μαθήματος έγκειται στο γεγονός ότι δεν υπάρχει ακριβής ύλη, όπως ακριβώς συμβαίνει και με το μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, με το οποίο συγκροτούν ένα ενιαίο σύνολο. Ως εξεταστέα ύλη Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου ορίζονται δραστηριότητες με τις οποίες υπηρετείται και ελέγχεται η επίτευξη των σκοπών και των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων της διδασκαλίας του μαθήματος.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες πρέπει να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται σε δραστηριότητες και να απαντούν σε ερωτήματα/ερωτήσεις που απορρέουν από κείμενα που αναφέρονται σε κάποια ή κάποιες από τις θεματικές ενότητες, όπως αυτές ορίζονται στο Πρόγραμμα Σπουδών. Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται:

α) Να κατανοούν, να ερμηνεύουν και να προσεγγίζουν κριτικά τα κείμενα με στόχο τη διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο αναπαριστώνται ιδέες, αντιλήψεις, προκαταλήψεις για τον άνθρωπο, την κοινωνία και τον κόσμο.

β) Να προσεγγίζουν τη δομή και τη γλώσσα των κειμένων και τα κειμενικά τους χαρακτηριστικά, καθώς και τη σχέση που έχει η γλώσσα και η οργάνωση των κειμένων με την περίσταση και τον σκοπό της επικοινωνίας.

γ) Να παράγουν κείμενα, με βάση κείμενα αναφοράς, με στόχο:

- ✚ Τον μετασχηματισμό των γλωσσικών και νοηματικών δομών (σημασιών) των κειμένων.
- ✚ Τη συνοπτική νοηματική απόδοση μέρους των κειμένων ή των απόψεων που διατυπώνονται για κάποιο ζήτημα.
- ✚ Τη διατύπωση και έκφραση δικών τους απόψεων, σε επικοινωνιακό πλαίσιο, σχετικά με συγκεκριμένα ερωτήματα/θέματα/απόψεις που τίθενται στα κείμενα αναφοράς.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Τα κείμενα σχετίζονται νοηματικά με τις εξής θεματικές ενότητες:

- ✚ Γλώσσα, γλωσσική ποικιλία, οπτική γωνία, δημιουργικότητα της γλώσσας
- ✚ Γλωσσομάθεια
- ✚ Αναλφαβητισμός
- ✚ Διάλογος
- ✚ Εφηβεία
- ✚ Αγάπη και έρωτας
- ✚ Ενδυμασία και μόδα
- ✚ Γηρατειά και νεότητα
- ✚ Το κωμικό και η σημασία του γέλιου.

Το Α΄ τεύχος του *Τετραδίου Σπουδής* είναι χωρισμένο σε τρία μέρη. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει ασκήσεις εμπέδωσης της θεωρίας της έκθεσης, όπως προβλέπεται από Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Λύκειο. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει 15 κριτήρια αξιολόγησης μοιρασμένα στις πέντε πρώτες θεματικές ενότητες της Α΄ Λυκείου: α) Γλώσσα, γλωσσική ποικιλία, δημιουργικότητα της γλώσσας, β) Γλωσσομάθεια, γ) Αναλφαβητισμός, δ) Διάλογος και ε) Εφηβεία. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι τριών ειδών: α) Κριτήρια αξιολόγησης στην Έκφραση-Έκθεση, β) Κριτήρια συνεξέτασης Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας και γ) Κριτήρια συνεξέτασης Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας κατά το πρότυπο των Πανελλαδικών εξετάσεων. Τέλος, το τρίτο μέρος του *Τετραδίου* περιλαμβάνει γλωσσικές ασκήσεις (συνώνυμα, αντώνυμα, κ.ά.), οι περισσότερες από τις οποίες είναι αντλημένες από σχολικό εγχειρίδιο *Γλωσσικές ασκήσεις για το Γενικό Λύκειο*.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ασκήσεις στη θεωρία της έκθεσης

Η παράγραφος

1. Να βρείτε τα δομικά μέρη των παραγράφων που ακολουθούν.

α) Αν κάποιος αμφιβάλει για τη σημασία της γλώσσας του, αρκεί να σκεφτεί για μια στιγμή πόσο απίστευτα περιορισμένος θα ήταν χωρίς τη γλώσσα. Οι κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με φίλους και γνωστούς εξαρτώνται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη γλώσσα. Εξάλλου, οι άνθρωποι σήμερα γνωρίζουν πολύ περισσότερα πράγματα από τους ανθρώπους των προηγούμενων γενεών. Αυτό συμβαίνει γιατί η γλώσσα βοήθησε το μεγαλύτερο μέρος της γνώσης να περάσει από τη μια γενιά στην άλλη. Επομένως, το να γνωρίζει κανείς καλά τη γλώσσα είναι απολύτως απαραίτητο.

M.W. Eysenk

Θεματική περίοδος:.....

Λεπτομέρειες/Σχόλια:.....

Κατακλείδα:.....

β) Η γλώσσα είναι κάτι παραπάνω από απλό πρακτικό όργανο έκφρασης και επικοινωνίας. Είναι ένα με τη σκέψη μας και ένα με τα αισθήματά μας. Η αξία της εθνικής, της μητρικής γλώσσας είναι ακριβώς ότι από τις πρώτες ημέρες της ζωής μας διαμορφώνει το πνεύμα και το φρόνημά μας, τη νόηση και το θυμικό μας κατά έναν ορισμένο τρόπο: ότι μας εξομοιώνει με τα μέλη της μεγάλης εθνικής οικογένειας, μας δένει με το παρελθόν και με το παρόν της φυλής μας, και απελευθερώνει τις δυνάμεις που φωλιάζουν μέσα μας, για ν' αναπτυχθούν, να καλλιεργηθούν, να εξωτερικευθούν.

Ε.Π. Παπανούτσος

Θεματική περίοδος:.....

Λεπτομέρειες/Σχόλια:.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κατακλείδα:.....

γ) Ιδιαίτερα οξύ είναι το γλωσσικό πρόβλημα στην εκπαίδευση. Πρόβλημα ορατό, μετρήσιμο και άκρως σοβαρό. Είναι ορατό και μετρήσιμο, α) διότι περισσότεροι από τους μισούς υποψήφιοι για εισαγωγή στα ΑΕΙ (55% περίπου) βαθμολογήθηκαν φέτος στη Νεοελληνική Γλώσσα με βαθμό κάτω από τη βάση. Πολύ υψηλό ποσοστό και είναι εύκολο να έχει το Υπουργείο πλήρη, ακριβή και λεπτομερή στοιχεία γι' αυτό. β) διότι στο γνωστό PISA, το Πρόγραμμα Αξιολόγησης μαθητών από όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ κατά το τέλος της υποχρεωτικής φοίτησης σε τρία γνωστικά αντικείμενα (Κατανόηση Κειμένου, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες) η χώρα μας κρατάει σταθερά μια από τις τελευταίες θέσεις.

Κώστας Μπαλάσκας

Θεματική περίοδος:.....

Λεπτομέρειες/Σχόλια:.....

Κατακλείδα:.....

δ) Η οικονομική ανάπτυξη ελευθερώνει τις κοινωνίες από πολλές ανάγκες, που απαιτούσαν τον άμεσο αγώνα εναντίον τους για επιβίωση, ωστόσο και στο σημείο αυτό δεν απελευθερώθηκαν τέλεια και οι πιο προχωρημένες οικονομικά κοινωνίες. Η οικονομία, είπαν – και είναι σωστό – , μεταμορφώνει τον κόσμο, αλλά δεν τον μορφώνει. Μεταμορφώνει τον κόσμο σε κόσμο οικονομίας, όπου η πολιτική οικονομία εγκαθιδρύεται σαν κυρίαρχη πια επιστήμη. Όπου το εμπόρευμα αποκτά πια δύναμη τέτοια, ώστε να καταλάβει κατά ολοκληρωτικό πια τρόπο την κοινωνική ζωή. Η σύγχρονη οικονομική παραγωγή επιβάλλει τη δικτατορία του επαγγέλματος σε ολοένα και αυξανόμενη έκταση. Έτσι, δεν είναι καθόλου ακατανόητο πώς οι οικονομικές αξίες πήραν την πρωτοπορία όλων των άλλων αξιών, τις υπέταξαν ή τις παραμέρισαν ολωσδιόλου.

Ιω. Ξηροτύρης

Θεματική περίοδος:.....

Λεπτομέρειες/Σχόλια:.....

Κατακλείδα:.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2. Ποια στοιχεία των ακόλουθων παραγράφων πιστοποιούν ότι αναπτύσσονται με τη μέθοδο της αιτιολόγησης;

α) Η έννοια της νεότητας είναι ανεξάρτητη από την ηλικία. Διότι νέος θα είναι πάντα εκείνος που δεν είναι γεμάτος από βεβαιότητες και δογματικές αλήθειες, στατικούς και καθιερωμένους άξονες, που πάντα στέκουν εμπόδιο στην εξέλιξη.

Σαράντος Καργάκος

.....
.....

β) Γιατί η γνώση μιας ξένης γλώσσας που μαθαίνουμε δε μας αποκαλύπτει μόνο, από τις άμεσες πηγές, τους θησαυρούς της σοφίας ενός ξένου λαού, τόσο απαραίτητες για μας· αν προσέξωμε την ιδιοτυπία της ξένης γλώσσας και μελετήσωμε την εθνική της λογοτεχνία, μας φέρνει σ' επαφή με τη σκέψη και την ιδιοφυΐα του λαού της· μας μεταφέρει από τον ορισμένο και πάντα περιορισμένο ορίζοντα της μητρικής γλώσσας – που σα δική μας και γνώριμη από τη βρεφική ηλικία δε μας αφήνει συνήθως να πάρωμε απόσταση – σε ιδίωμα διαφορετικό. Μας πάει στην ψυχολογία και στη νοοτροπία άλλου λαού, διαφορετική από τη δική μας.

Έκφραση – Έκθεση Α' Λυκείου

.....
.....

γ) Ελάχιστο είναι να αιμοδοτείς τον διπλανό σου με μια ρανίδα αλληλεγγύης. Ελάχιστο να πηγαίνεις κόντρα στο ρεύμα και να διατηρείς αλώβητο τον εαυτό σου. Δεν ακούμε τους κραδασμούς γιατί απλούστατα οι άθικτοι και οι γενναίοι περπατούν μόνοι. Αλλά οι απαράβατοι νόμοι της Ιστορίας και της Φυσικής επιμένουν και θα επιμένουν. Ο κόσμος να χαλάσει.

Δημήτρης Δανίκας

.....
.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης των παραγράφων που ακολουθούν.

α) Η οικογένεια είναι η θεμελιώδης κοινωνική ομάδα, αναπόσπαστα δεμένη με τον κοινωνικό βίο των ανθρώπων. Αποτελείται από δύο ετερόφυλα άτομα –μη συγγενείς εξ αίματος– τα οποία έχουν ενωθεί με τα δεσμά του γάμου και έχουν συναποδεχθεί ότι θ' αντιμετωπίσουν από κοινού τα προβλήματα.

.....
.....

β) Ζούμε σε μια περιοχή όπου τα σημάδια αναζωπύρωσης του εθνικισμού είναι έκδηλα. Γεγονότα, όπως αυτά που διαδραματίστηκαν στην πρώτη Γιουγκοσλαβία και στον ευρύτερο βαλκανικό χώρο, είναι εύγλωττα δείγματα εθνικιστικής έξαρσης.

.....
.....

γ) Κοινωνία δεν είναι μόνο το απρόσωπο σύνολο ανθρώπων που έχουν κοινά πολιτιστικά γνωρίσματα, συνδέονται με κοινές παραδόσεις και αξίες και επιδιώκουν κοινούς στόχους: κοινωνία είναι και οι θεσμοί, οι κανόνες, οι αρχές και οι ιδέες που ρυθμίζουν τη ζωή των ανθρώπων που την αποτελούν. Τα ιδεολογικά και οργανωτικά αυτά σχήματα είναι προϊόντα της μακράς συμβίωσης των ανθρώπων. Χωρίς αυτά δε θα υπήρχε κοινωνική οργάνωση και συνοχή, και επομένως ούτε κοινωνική ζωή.

.....
.....

δ) Αν επιχειρήσουμε να ταξινομήσουμε σχηματικά τα παιδαγωγικά ιδεώδη που διαμορφώθηκαν στην ευρωπαϊκή ιστορία, μπορούμε να τα διαφοροποιήσουμε σε τέσσερις κατηγορίες: α) το ατομικό ή το ατομικιστικό ιδεώδες της αγωγής, β) το κοινωνικό ή κοινωνιοκρατικό ιδεώδες, γ) το ανθρωπιστικό ιδεώδες και δ) το θρησκευτικό ή μεταφυσικό ιδεώδες της αγωγής.

.....
.....

ε) Όπως είναι αναγκαία η ικανοποίηση των βιολογικών αναγκών του ανθρώπου, έτσι είναι αναγκαία και η ικανοποίηση των πνευματικών και ψυχικών του αναγκών. (Οὐκ ἐπ' ἄρτων μόνω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ζήσεται άνθρωπος [: ο άνθρωπος έχει ανάγκη και από πνευματική τροφή]). Την ανάγκη αυτή ικανοποιεί η ψυχαγωγία.

.....
.....

στ) Ο επαναστάτης διαφέρει ουσιαστικά από τον επαναστατημένο πολίτη. Ο επαναστάτης είναι ευαισθητοποιημένος αλλά και ενεργός πολίτης με υψηλή πολιτική συνειδητότητα. Επιδεικνύει έμπρακτο ενδιαφέρον και συμμετέχει αγωνιστικά, μέσα από συλλογικού χαρακτήρα δραστηριότητες, στην αντιμετώπιση των κοινωνικοπολιτικών προβλημάτων με μακροπρόθεσμη στόχευση την ανατροπή του καθεστώτος. Αντίθετα, ο επαναστατημένος πολίτης αντιδρά στις αρνητικές πτυχές της πολιτικής πραγματικότητας, εκδηλώνει όμως μία συναισθηματική, φραστική διαμαρτυρία που εξαντλείται σ' ένα θεωρητικό επίπεδο. Η παρορμητική εναντίωση και η ενδεχόμενη αγανάκτησή του συχνά δε συνοδεύονται από δημιουργική δράση και έμπρακτη αντίθεση.

.....
.....

ζ) Ο παραπλανητικός χαρακτήρας της διαφήμισης επιδρά αρνητικά στη διαμόρφωση της συνείδησης του ατόμου. Με τις τεχνικές της πετυχαίνει τον εθισμό των μαζών, εκτός από την αποδοχή και υπακοή σε διαφημιστικά μηνύματα, στην άκριτη υιοθέτηση μηνυμάτων πολιτικού και ιδεολογικού περιεχομένου. Έτσι, οι πολίτες απογυμνώνονται έντεχνα από το αναφαίρετο δικαίωμα και καθήκον τους να αποφασίζουν για την τύχη τους.

.....
.....

η) Αναντίρρητα, η τεχνολογία επέφερε κοσμογονικές αλλαγές στον πολιτισμό και αποτέλεσε ευλογία για τον άνθρωπο. Είναι αλήθεια ότι μετέτρεψε την εργασία, χάρη στα μέσα που εξασφάλισε, από επίμοχθη και επώδυνη σε άκοπη και απλή διαδικασία. Παράλληλα, απομάκρυνε το φάσμα της πείνας από ένα μεγάλο τμήμα της ανθρωπότητας και απάλλαξε τον άνθρωπο από την ασφυκτική κυριαρχία της φύσης. Αξίζει, επίσης, να παρατηρηθεί ότι με τη συνδρομή της τεχνολογικής ανάπτυξης τα πολιτιστικά αγαθά αποτελούν πλέον κτήμα των περισσότερων ανθρώπων του πλανήτη.

.....
.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Συνοχή - Συνεκτικότητα

1. Να επισημάνετε τη σχέση που δηλώνουν οι ακόλουθες διαρθρωτικές λέξεις.

Ωστόσο:

Δηλαδή:

Επειδή:

Επομένως:

Αργότερα:

Προπάντων:

Αντίστοιχα:

Επιπλέον:

Γενικότερα:

Προκειμένου να:

Αναμφίβολα:

Πρώτον:

Ειδικότερα:

Συμπερασματικά:

Επιπρόσθετα:

2. Να βρείτε ποια νοηματική σχέση εκφράζουν οι ακόλουθες διαρθρωτικές λέξεις και να τις αντικαταστήσετε με άλλες με παρόμοια σημασία.

Ενδεχομένως:

Γιατί:

Για παράδειγμα:

Οποτε:

Μα:

Εάν:

Ωστόσο:

Έπειτα:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

3. Αφού διαβάσετε το κείμενο που ακολουθεί, να απαντήσετε στις ακόλουθες ερωτήσεις που αφορούν τη συνοχή και τη συνεκτικότητα.

Η ελληνική γλώσσα με τον λεξιλογικό πλούτο και με την εκφραστική δύναμή της δημιούργησε αξιόλογα μνημεία λόγου και πολιτισμού. Παράλληλα, πρόσφερε σε όλες τις γλώσσες του κόσμου βασικούς όρους για την επιστήμη, για την τέχνη και τον φιλοσοφικό στοχασμό. Στην πορεία του χρόνου, βέβαια, και η ελληνική γλώσσα δανείστηκε δημιουργικά λέξεις από άλλες γλώσσες χωρίς να χάσει τη γνησιότητά της.

Οι κοινωνικές συνθήκες και τα μέσα επικοινωνίας είναι, όμως, σήμερα διαφορετικά από άλλοτε. Στην εποχή μας η επαφή μεταξύ των λαών είναι πολύ εύκολη. Η παγκοσμιοποίηση έχει κάνει όλη την υφήλιο μια γειτονιά. Με το διαδίκτυο, την τηλεόραση και το ραδιόφωνο ενημερωνόμαστε πολύ γρήγορα για ό,τι συμβαίνει σε κάθε σημείο της γης. Παράλληλα, η διαφήμιση, το εμπόριο και ο οικονομικός ανταγωνισμός οδηγούν τους ανθρώπους στο κυνήγι του κέρδους. Αυτή η νέα κατάσταση δεν έχει μόνο θετικά στοιχεία. Για τη γλώσσα ιδίως των μικρών πληθυσμιακά λαών αποτελεί δοκιμασία και μεγάλο κίνδυνο.

Ο κίνδυνος αυτός συνίσταται στο ότι οι συνθήκες της σημερινής ζωής, και ιδιαίτερα το εμπορικό πνεύμα, επηρεάζουν αρνητικά την αφομοιωτική ικανότητα της γλώσσας μας. Η τάση για ευκολία, η κυριαρχία όρων της τεχνολογίας και του διαδικτύου, τα διαφημιστικά κόλπα και η έγχρωμη εικόνα ωθούν τον άνθρωπο στον μιμητισμό, στην αντιγραφή ξένων προτύπων και γλωσσικών στοιχείων.

Το αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να αλλοιώνεται το γλωσσικό αίσθημα που διαμόρφωσε ο Νεοέλληνας μιλώντας και ακούοντας τη μητρική του γλώσσα. Δεχτήκαμε, για παράδειγμα, πλήθος λέξεων που συνδέονται με τη χρήση του υπολογιστή, τον οποίο εντάξαμε στο λεξιλόγιό μας ως computer. Επίσης εκατοντάδες λέξεις που συνδέονται με το φαγητό, όπως φαστ φουντ, σπαγγέτι, χάμπουργκερ, τοστ, ή το ντύσιμο, όπως τζιν, μίνι και άλλες, εντάχθηκαν στο λεξιλόγιό μας. Ακόμα, πλήθος πινακίδων ελληνικών καταστημάτων και εμπορικών κέντρων φέρουν ξενόγλωσσες επιγραφές. Το χειρότερο μάλιστα είναι ότι κατασκευάσαμε λέξεις που δείχνουν ότι χάσαμε το γλωσσικό αισθητήριό μας, όπως σουβλακερί, γυράδικο, φαστφουντάδικο κ.ά.

Για ποιους λόγους όμως δανειζόμαστε λέξεις από άλλες γλώσσες; Πολλοί θα απαντήσουν ότι ως λαός έχουμε την ανάγκη να συμβαδίζουμε με την εποχή μας, να μην θεωρηθούμε οπισθοδρομικοί, για αυτό και χρησιμοποιούμε επιδεικτικά το λεξιλόγιο άλλων γλωσσών. Η τάση μας για μοντερνισμό (να μία ακόμη λέξη ξενικής προέλευσης) και η ξενομανία μας οδηγούν στο να χρησιμοποιούμε ξένες λέξεις και εκφράσεις, ενώ έχουμε τις αντίστοιχες ελληνικές. Πολλοί επαγγελματίες, επίσης, και έμποροι τουριστικών ειδών

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

πιστεύουν ότι το αγοραστικό κοινό, βλέποντας ξενόγλωσσες επιγραφές, εντυπωσιάζεται και προτιμά τα προϊόντα των καταστημάτων τους.

Όλα αυτά σημαίνουν, όπως γίνεται αντιληπτό, ότι υπάρχουν προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε. Ωστόσο, δεν είναι ανάγκη να χάσουμε την επικοινωνία μας με τους άλλους λαούς, γιατί η επαφή με άλλους πολιτισμούς είναι ευλογία. Πρέπει κυρίως να αποκτήσουμε πιο στέρεη γλωσσική παιδεία. Να επιδιώκουμε, δηλαδή, να σπουδάζουμε συστηματικά την προφορική και τη γραπτή μητρική μας γλώσσα. Έτσι, θα έχουμε τη δυνατότητα να μην αποδεχόμαστε εύκολα ξένους όρους παραμερίζοντας ελληνικές λέξεις ικανές να αποδώσουν τις σύγχρονες επικοινωνιακές και τεχνολογικές περιστάσεις.

Τελειώνοντας, μπορούμε να επισημάνουμε ότι είναι ανάγκη να εργαστούμε για την ουσιαστικότερη επικοινωνία μεταξύ των λαών και την εκμάθηση ξένων γλωσσών με τρόπο που δεν θα μειώνει τη γλωσσική μας αντίσταση. Αυτό θα επιτευχθεί, αν όλοι οι παράγοντες που συμβάλλουν στην παιδεία, όπως είναι για παράδειγμα η οικογένεια, το σχολείο και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, σέβονται τη μητρική γλώσσα και παρέχουν στους νέους πρότυπα προφορικού και γραπτού λόγου αντιπροσωπευτικά της αξίας της.

Γ. Σπανός, *Η ξενομανία του Νεοέλληνα και η Γλώσσα μας* (διασκευή).

1. Να επισημάνετε τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου και να καταδείξετε τη σχέση που δηλώνουν.

.....
.....

2. Να βρείτε πώς επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα α) στην πρώτη και τη δεύτερη παράγραφο και β) τη δεύτερη και την τρίτη παράγραφο του κειμένου.

.....
.....
.....

3. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες επιτυγχάνεται η συνοχή στην έκτη παράγραφο του κειμένου και να αιτιολογήσετε τη χρήση καθεμιάς από αυτές.

.....
.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Επιχείρημα - Συλλογισμοί

1. Να διακρίνετε το είδος των παρακάτω συλλογισμών (παραγωγικός, επαγωγικός, αναλογικός) ανάλογα με τη συλλογιστική πορεία του πομπού.

α. Σημαιοφόρος γίνεται ο καλύτερος μαθητής του σχολείου.

Καλύτερος μαθητής του σχολείου μας είναι ο Νίκος.

Άρα ο Νίκος θα γίνει σημαιοφόρος.

Ο συλλογισμός αυτός είναι.....

β. Ο παππούς μου δεν μπορεί πλέον να οδηγήσει.

Ο παππούς μου είναι ηλικιωμένος

Άρα όλοι οι ηλικιωμένοι δεν μπορούν να οδηγήσουν.

Ο συλλογισμός αυτός είναι.....

γ. Οι εφημερίδες και η τηλεόραση συχνά παραπληροφορούν την κοινή γνώμη.

Οι εφημερίδες και η τηλεόραση ανήκουν στα ΜΜΕ.

Άρα τα ΜΜΕ συχνά παραπληροφορούν την κοινή γνώμη.

Ο συλλογισμός αυτός είναι.....

δ. Ο Γιώργος διάβασε πολύ και πήρε 20 στο διαγώνισμα.

Η Μαρία διάβασε εξίσου πολύ.

Πιθανόν και η Μαρία να γράψει 20 στο διαγώνισμα.

Ο συλλογισμός αυτός είναι.....

ε. Οι πλανήτες είναι ετερόφωτα ουράνια σώματα.

Η Γη είναι πλανήτης.

Επομένως η Γη είναι ετερόφωτο ουράνιο σώμα.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ο συλλογισμός αυτός είναι.....

Παραγωγικός συλλογισμός: πορεία από το γενικό στο ειδικό

Επαγωγικός συλλογισμός: πορεία από το ειδικό στο γενικό

Αναλογικός συλλογισμός: πορεία από το ειδικό στο ειδικό

2. Να διακρίνετε τη συλλογιστική πορεία (παραγωγική, επαγωγική ή αναλογική των ακόλουθων παραγράφων).

α. Οι λόγοι που μας σπρώχνουν στη γλωσσομάθεια είναι πολλοί. Πρώτα πρακτικοί: χρειαζόμαστε την ξένη γλώσσα για τη ζωή, για να συνεννοούμαστε με τους αλλόγλωσσους άμα ταξιδεύουμε στην πατρίδα τους, ή και στον τόπο μας, ιδίως όμως για το επάγγελμα που ενδεχομένως θα διαλέξουμε (λ.χ. έμπορος, υπάλληλος, δακτυλογράφος, διπλωμάτης κ.τ.λ.). Μας χρειάζεται έπειτα η ξένη γλώσσα, αν ετοιμαζόμαστε για στάδιο επιστημονικό, αφού με αυτή, και μάλιστα με αυτές, θα καταρτιστούμε αρτιότερα και θα μπορούμε να καταφύγουμε στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία. Τέλος, με την ξένη γλώσσα ερχόμαστε σε επικοινωνία, επιπόλαιη ή βαθύτερη, με τις ξενόγλωσσες λογοτεχνίες και τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

.....
.....

β. Ότι η γλώσσα είναι αξία καθ' εαυτήν σήμερα γίνεται ευρύτερα αποδεκτό ως αντίλογος τής παλαιότερης «εργαλειακής» αντίληψης της γλώσσας. Δηλαδή παλαιότερα θεωρήθηκε ότι η γλώσσα δεν είναι παρά ένα απλό εργαλείο επικοινωνίας. Κανείς – και κατ' εξοχήν οι γλωσσολόγοι – δεν αμφισβήτησε ποτέ τη λειτουργία της γλώσσας ως μέσου επικοινωνίας. Εκείνο που αμφισβητήθηκε είναι η απομόνωση της γλώσσας από άλλες διαστάσεις της: από τη στενή σχέση της με τη σκέψη, την ιστορική διάσταση, τη νοοτροπία κάθε λαού, την άμεση σχέση της γλώσσας με μορφές πολιτισμού, με την παιδεία και την εκπαίδευση, με την ταυτότητα ενός λαού καθώς και με άλλες διαστάσεις τού πολιτισμού.

.....
.....

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

γ. Για να επιτύχει μια τέτοια προσπάθεια πρέπει να εφαρμοσθεί μια μορφή διδασκαλίας της σύγχρονης ελληνικής γλώσσας α) με γλωσσολογικό τρόπο, που θα οδηγεί σε γρήγορα μαθησιακά αποτελέσματα, και β) με πολιτισμικές αναφορές (μέσα από τα διδασκόμενα κείμενα) που να φέρνουν σε άμεση, ενδιαφέρουσα και ελκυστική επαφή με στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού (ποίηση - πεζογραφία - τραγούδι - εικαστικά - θέατρο - κινηματογράφο - φωτογραφία - αρχιτεκτονική κ.λπ.). Η επαφή αυτή θα πρέπει να έχει διαχρονικές αναφορές όπως είναι η φύση του ελληνικού πολιτισμού (αρχαιότητα - Βυζάντιο - Νέος Ελληνισμός), ξεκινώντας πάντοτε και εστιάζοντας στον σύγχρονο ελληνικό πολιτισμό και στη σύγχρονη ελληνική γλώσσα. Σε μια τέτοια -ευχάριστη, σύγχρονη, πολυεπίπεδη- διδασκαλία της γλώσσας, εκτός από κατάλληλα βιβλία που θα πρέπει να αναζητηθούν ή να συνταχθούν με ανάλογες προδιαγραφές, πρέπει να αξιοποιηθεί στο έπακρον -με αξιοποίηση των ειδικών και με φαντασία- η σύγχρονη τεχνολογία των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Έτσι θα επιτευχθεί η αποκατάσταση της ελληνικής γλώσσας στο επίπεδο που της αξίζει.

.....

.....

δ. Γι' αυτό δεν είμαι σύμφωνος και με κάθε προσπάθεια που γίνεται από καιρό στον τόπο μας σχετικά με τις ξένες γλώσσες και δε θα μπορούσα να επιδοκιμάσω πάντοτε τον τρόπο και το βαθμό με τον οποίο γίνεται η προσπάθεια αυτή. Όπως συμβαίνει και με την παγκοσμιοποίηση, το ζήτημα της γλωσσομάθειας δεν είναι τόσο απλό όσο φαίνεται στην αρχή και παρουσιάζει πολλαπλές δυσκολίες, όπως κάθε αντινομία. Γιατί, όσο απαιτητική και αν είναι η ανάγκη των ξένων γλωσσών για μικρούς λαούς, ή της ανοιχτής οικονομίας, έχουμε από το άλλο μέρος το ζήτημα: ως ποιο σημείο μπορούμε να το πραγματώσουμε αυτό χωρίς ζημιά μας.

.....

.....

ε. «Ίσως μια μέρα η Αγγλική να είναι η μόνη γλώσσα που θα έχει μείνει να μάθει κανείς: αν συμβεί κάτι τέτοιο, θα είναι η μεγαλύτερη πνευματική καταστροφή που γνώρισε ποτέ ο πλανήτης μας». Ο Crystal αναφερόμενος στον θάνατο των γλωσσών (D. Crystal: Language Death, Cambridge 2000) είπε την επίμαχη φράση για να δείξει ότι η κυριαρχία και επικράτηση στην επικοινωνία των ανθρώπων μίας και μόνο γλώσσας, οποιασδήποτε, αποτελεί πολιτισμική, ιστορική, αξιακή, πνευματική καταστροφή, προϋποθέτοντας τον θάνατο όλων των άλλων γλωσσών.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

.....
.....

στ. Είναι από καιρό γνωστό στους ειδικούς (γλωσσολόγους, ανθρωπολόγους, περιβαλλοντολόγους, ιστορικούς, μελετητές του πολιτισμού κ.ά.) ότι από τις 140.000 περίπου γλώσσες που υπολογίζεται (M. Krauss: *The world's language in crisis*, 1998) ότι μιλήθηκαν στον κόσμο σήμερα σώζονται εν χρήσει περίπου 6.000. Απ' αυτές 3.000 γλώσσες βρίσκονται καθ' οδόν προς εξαφάνιση (με ρυθμό μία περίπου γλώσσα κάθε εβδομάδα!), έτσι που στο τέλος του 21ου αιώνα υπολογίζεται ότι θα έχουν μείνει συγκριτικά ασφαλείς μόνο περί τις 600 γλώσσες. Τα στοιχεία είναι ανησυχητικά και οι προβλέψεις αληθινά δυσοίωνες.

.....
.....

3. Να χαρακτηρίσετε το είδος των συλλογισμών ανάλογα με τον αριθμό των προκειμένων τους σε άμεσους και έμμεσους.

α. Κάθε χρόνο εισάγονται στα Πανεπιστήμια οι πολύ καλοί μαθητές.
Άρα και φέτος θα εισαχθούν στα Πανεπιστήμια οι πολύ καλοί μαθητές.

Ο συλλογισμός είναι.....

β. Το μήλο είναι φρούτο.
Τα φρούτα έχουν πολλά θρεπτικά συστατικά.
Άρα το μήλο έχουν πολλά θρεπτικά συστατικά.

Ο συλλογισμός είναι.....

Άμεσος: το συμπέρασμα προκύπτει από μία κρίση.

Έμμεσος: το συμπέρασμα προκύπτει από δύο ή περισσότερες κρίσεις.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Αξίες για μια ζωή!

- ✓ Εξυπνάδα
- ✓ Κριτική Σκέψη
- ✓ Αυτοπεποίθηση

Βρες τον Καθηγητή σου!
στο arnos.gr

Ο Καθηγητής - Δάσκαλος arnos.gr:

- ★ Διδάσκει μεθοδικά και οργανωμένα με το Τετράδιο Σπουδής.
- ★ Καθοδηγεί το Μαθητή να μαθαίνει βήμα - βήμα.
- ★ Οδηγεί στην **Αυτομάθηση**.
- ★ Υλοποιεί τους στόχους του μαθήματος.
- ★ Πιστοποιεί με διαγωνίσματα την πρόοδο του Μαθητή.

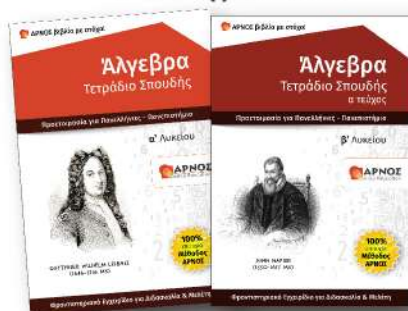
Γιατί επιλέγω Τετράδιο Σπουδής;

- ★ Είναι απαραίτητο διδακτικό εργαλείο βασισμένο στους στόχους του μαθήματος και τον τρόπο Υλοποίησής του.
- ★ Σε αυτό βρίσκεται το υλικό Διδασκαλίας για τον Καθηγητή και Μελέτης για το Μαθητή.
- ★ Το Τετράδιο Σπουδής σε συνδυασμό με το course οδηγούν το **Μαθητή** στην **Αυτομάθηση**.
- ★ Είναι το Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο πραγματοποίησης της **online διδασκαλίας με φυσικό τρόπο**.
- ★ Με αυτό **ενημερώνονται** άμεσα **οι γονείς** και **ελέγχουν την πρόοδο** του παιδιού τους.

Τετράδια Σπουδής για:

Λύκειο

Μαθηματικά

Αρχαία

Γλωσσα

Χημεία

16-18
ετών

